

**МАГІСТЕРСЬКА АСИСТЕНТСЬКА ПРАКТИКА ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ
МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА**

Анотація

В статтю подана характеристика содержания и особенностей магистерской ассистентской практики как педагогического фактора профессионального самосовершенствования будущего социального педагога.

Сучасна трансформація освітньої сфери незалежного українського суспільства обумовила нове місце вищого навчального закладу та системи вузівської підготовки у професійному становленні майбутнього фахівця. Результативність фахової підготовки визначає професійні можливості й потенційні ресурси росту особистості. Чим глибше занурений студент у процес навчально-виховної роботи, тим більш емоційно-значущою є для нього ситуація навчання і тим чіткіше він уявляє модель та перспективи своєї діяльності, тим вищим є його потенціал як майбутнього фахівця, суб'єкта соціально-педагогічної взаємодії. Ці завдання актуалізуються на етапі магістратури соціального педагога, оскільки її завданням є підготовка майбутніх науковців, координаторів та менеджерів закладів соціального спрямування, успішність дій яких впливатиме на соціальне благополуччя багатьох людей.

Складна система процесу професійної підготовки майбутнього фахівця соціальної сфери відображена в працях дослідників проблем вузівського навчання (А.В. Глузман, В.Г. Кремень, С.О. Сисоєва), розкрита через призму теоретико-методичних засад професійної підготовки соціальних педагогів (А.Й. Капська, Л.І. Міщик, В.А. Поліщук, С.В. Харченко та ін.); наукових положень теорії соціальної педагогіки (І.Д. Зверева, А.Й. Капська, І.А. Липський, А.В. Мудрик, А.О. Рижанова.), практики соціально-педагогічної роботи з клієнтами в умовах різних соціумів (О.В. Безпалько, Г.М. Лактіонова, Ю.Й. Поліщук, Ж.В.Петрочко, С.Я. Савченко).

Загальновідомо, що практика студентів вищих навчальних закладів є невід'ємною складовою освітньо-професійної підготовки фахівців, основне завдання якої – закріплення здобутих у процесі навчання теоретичних знань, формування у студентів професійних умінь, опанування сучасними методами та формами роботи. Проте нині невизначеними лишаються шляхи оптимізації процесу професійного самовдосконалення майбутнього соціального педагога на етапі магістратури засобами виробничої практики.

Тому метою нашої роботи є розкриття змісту та особливостей магистерської ассистентської практики як педагогічного чиннику професійного самовдосконалення майбутнього соціального педагога

У сучасних наукових дослідженнях проблем професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів акцентується увага на особливостях змісту підготовки фахівця на етапі магістратури, а саме: органічному поєднанні загально-гуманітарних знань та конкретних ситуацій соціально-педагогічної практики; формуванні нового стилю професійної діяльності, що пов'язано з управлінськими повноваженнями, взаємодією з різними соціальними інститутами, адміністративними органами, спрямуванням змісту підготовки на забезпечення успіху науково-пошукової діяльності студентів.

Актуальність магистерської практики для розв'язання завдань фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів підтвердило проведе нами опитування магістрів та спеціалістів Центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (214 респондентів). Результати опитування дозволили нам засвідчити, що більшість респондентів назвали в якості чинника професійного розвитку майбутнього соціального педагога магистерську ассистентську практику й написання магистерської роботи.

Асистентська магистерська практика – невід'ємна складова професійної підготовки студентів-соціальних педагогів у вищій школі. Вона є містком між теоретичним навчанням майбутніх соціальних педагогів та їх професійною викладацькою роботою у вищих навчальних закладах I – IV рівня акредитації. Дану педагогічну практику можна розглядати як процес оволодіння різноманітними видами професійної діяльності викладача вищої школи, в яких створюється умови для випробування студентом себе в ролі викладача теорії та технологій соціальної роботи.

Метою даного виду практики є формування у студентів навичок викладацької діяльності під час підготовки та проведення лекційних і практичних занять з професійно-орієнтованих дисциплін для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Об'єктами практики є вищі навчальні заклади I-IV рівня акредитації; практика проходить як безвідривна, триває чотири тижні в 10 семестрі.

Значення ассистентської магистерської практики полягає в: перенесенні студентом набутих теоретичних знань в площину практичної роботи; апробації знань, отриманих в ході засвоєння курсу «Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін»; розвитку професійних особистісних якостей, які необхідні викладачу вищої школи; знайомстві із специфікою організації навчально-виховної роботи вищого навчального закладу; формування у студентів творчого та дослідницького підходів до професійної діяльності; розвитку в майбутніх спеціалістів навичок професійної рефлексії; наданні можливостей відчути відповідальність за навчальний успіх студентів молодших курсів.

Асистентська магистерська практика організовується і проводиться на таких організаційних засадах: поступового ускладнення завдань практики; змістовного взаємозв'язку з іншими видами практики; одночасного виконання під час практики різноманітних професійних функцій (викладача, куратора, вихователя); урахування інтересів та потреб студента під час вибору місця проходження практики; співробітництва студента і керівника в процесі практики.

Під час проходження магистерської ассистентської практики студенти мають виконати низку обов'язкових завдань: відвідати заняття викладача-методиста; розробити конспект одного лекційного та одного практичного заняття до предмету фахового циклу; провести одне лекційне та два практичних заняття; відвідати та проаналізувати два заняття студентів-практикантів; організувати та провести одну форму соціально-виховної роботи зі студентами.

Проведення ассистентської практики в якості викладача соціально-педагогічних дисциплін ми розглядатимемо як один з дієвих перспективних факторів професійного самовдосконалення майбутнього соціального педагога. Дієвість даного виду практики обумовлена низкою особливостей, а саме: включення в нову професійно-рольову позицію; занурення в зміст навчального матеріалу з метою трансформації його в свідомість студентів; відповідальність за рівень знань студентів, отримані ними вміння та навички;

набуття нового рівня особистісної взаємодії зі студентами молодших курсів (з позиції викладача); прагнення до модернізації змісту організаційних форм навчально-виховного процесу.

Багаторічний досвід методичного керівництва даним видом практики, аналіз спостережень студентів за проведенням занять практикантів дозволив нам засвідчити, що даний вид практики суттєво впливає на успіх процесу професійного самовдосконалення майбутнього соціального педагога.

Особливої ефективності набуває даний вид практики за умови, що хід та результат практики оптимізує процес написання магістерської роботи. Для цього слід врахувати ряд умов. По-перше, керівником магістерської роботи варто призначити викладача тієї навчальної дисципліни, що найбільше відповідає темі даної роботи. Наприклад, тема магістерської роботи «Особливості соціального супроводу дітей в прийомній сім'ї» відповідає змісту курсу «Соціальний супровід сім'ї». Тема магістерської роботи «Соціально-педагогічні умови профілактики правопорушень школярів засобами анімації» пов'язана за змістом з предметами «Соціально-педагогічна профілактика правопорушень» та «Соціально-педагогічна робота у сфері дозвілля». По-друге, це закріплення відбувається на початку навчального року. Таким чином, задовго до початку практики студент отримує можливість дібрати методичний матеріал, зануритися в зміст проблеми. По-третє, для проходження асистентської практики студент закріплюється за даним навчальним курсом, а науковий керівник його магістерського дослідження виступає в якості методиста від бази практики. І останнє, розроблений студентом матеріал лекційних та практичних занять, зміст проведених організаційних форм соціально-виховної роботи проходить апробацію в ході навчальної дисципліни «Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін».

Таким чином, розробка студентом такого методичного пакету може бути використана як звітна документація з даного виду практики, як форма самостійної роботи по курсу «Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін» і як матеріал додатків до змісту магістерської роботи. На нашу думку, таке триєдине емоційно-змістове занурення студента в проблему дослідження забезпечуватиме профілізацію професійної підготовки майбутнього соціального педагога на рівні магістратури, концентрацію науково-пошукової активності в одному напрямку, єдність педагогічного керівництва, і як наслідок - розвиток навичок професійного самовдосконалення майбутнього соціального педагога.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Капська А.Й. *Ступенева система професійної підготовки фахівців соціально-педагогічної сфери* / А.Й. Капська // *Науковий часопис: Серія 11. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова. – 2004. – 1(23). – С.19-29.*
2. Поліщук В.А. *Професійна підготовка фахівців соціальної сфери: зарубіжний досвід. Посібник.* / В.А. Поліщук. – Тернопіль: *Навчальна книга – Богдан, 2003. – 184 с.*
3. Харченко С.Я. *Дидактические основы подготовки студентов к социально-педагогической деятельности* / С.Я. Харченко. – Луганск: *Альма матер, 1999. – 138 с.*
4. *Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навчальний посібник.* – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2001. – 337 с.

УДК 378.14

Васильєва М. О.

СОЦІАЛЬНИЙ ПРОЕКТ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА

Аннотація

В статті розглядається проблема особливостей проектно-діяльності як основи професійного становлення майбутнього соціального педагога. Підкреслено, що соціальні педагоги як фахівці, діяльність яких направлена на вирішення соціальних проблем не завжди готові до їх виконання. В той же час, соціальний проект – ефективний шлях до зменшення рівня соціальної нестабільності.

Формування нової системи взаємовідносин влади з державними та недержавними суспільними організаціями спричинило виникнення принципу соціального замовлення. Соціальний проект – виступає не тільки технологічним процесом соціального замовлення, але і діяльністю спрямованою на конкретний результат.

На сьогодні потреба державних та недержавних суспільних організацій у розробці соціальних проектів є дуже актуальною. Однак, соціальні педагоги як безпосередні виконавці соціального замовлення не завжди готові до реалізації проектно-діяльності.

Виходячи з актуальності даної проблематики ми обрали мету нашої статті – розгляд особливостей проектно-діяльності як основи професійного становлення майбутнього соціального педагога. Для досягнення мети, ми орієнтувалися на завдання: розкрити сутність та особливості соціального проекту визначити його місце у професійній діяльності соціального педагога.

Зазначимо, що вивченням проблематики проектування та соціального проектування займалися наступні дослідники – В. М. Виноградов [1], О. О. Вяхірев [2], Т. М. Дрідзе [5], В. А. Луков [3], С. М. Щеглова [6] та інші.

Важливу роль у професійній діяльності соціального педагога відіграють технології соціального проектування, задачі яких стоять в розробці організаційних моделей вирішення соціальних проблем, координація механізмів та їх реалізації. Поєднання конкретності та гнучкості таких технологій, використовуються для розвитку соціальної сфери, так як можуть забезпечити її довгострокові перспективи розвитку та функціональну насиченість.

Виділяють такі основні передумови соціального проектування:

- суспільна потреба у цілеспрямованій зміні чи інших соціальних систем або соціальних об'єктів, їх властивостей або взаємин;
- соціальна необхідність у подоланні стихійного розвитку соціальних процесів і забезпечення їх спрямованості у задоволенні соціальних потреб;
- потреба у реалізації соціальної творчості;